

Javítókulcs

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszéire vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. feladat

- a) 2. bekarikázása
- b) X bekarikázása
- c) 2. bekarikázása
- d) X bekarikázása
- e) 2. bekarikázása
- f) X bekarikázása
- g) 2. bekarikázása
- h) 1. bekarikázása
- i) 2. bekarikázása
- j) 2. bekarikázása
- k) 1. bekarikázása
- l) 2. bekarikázása

12 pont

2. feladat

esemény	évszám	helyszín	történelmi személy
A császár kiadja türelmi rendeletét, amelyben biztosította a keresztényeknek a vallásuk gyakorlását	a) 313	b) Milánó/ Mediolanum	c) Constantinus / I. (Nagy) Konstantin
d) Az első egyetemes zsinat ülésézése, melyen mindenkire kötelezőnek fogadták el, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek is azonos Istennel. (Más tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)	e) 325	Nicea	Constantinus
f) A kereszténység államvallás lesz.	391		Theodosius/ I. (Nagy) Theodosius

6 pont

3. feladat

Zsidó vallás	Keresztény vallás	Iszlám vallás
b, e, f, i	a, c, g, k	d, h, j

11 pont

4. feladat

- a) nemes beírása
- b) lovaglás beírása (*Felcserélhető a c) válasszal.*)
- c) vadászat beírása (*Felcserélhető a b) válasszal.*)
- d) apród beírása
- e) fegyverhordozó beírása
- f) lovag beírása
- g) – i) a 4., 6., 10. sorszám áthúzása
- j) Jeruzsálem aláhúzása

10 pont

5. feladat

- a) az ókori olimpia versenyszámai
- b) Pannóniai városok
- c) a magyarok szálláshelyei / vándorlásuk útvonala
- d) Hanza városok
- e) Vazul / Vászoly fiai

5 pont

6. feladat

- a) A püspök áthúzása.
- b) Az egyházszerkezet egyik vezetője / A nádorispán, megyésispán Szent István közigazgatási rendszerének vezetője.
- c) A vármegye áthúzása.
- d) A vármegye Szent István államszerkezetének jellemzője. / A grófság, örgrófság a Frank Birodalom közigazgatásának jellemzője.
- e) Győr áthúzása.
- f) Győr püspöki központ. / Esztergom és Kalocsa érseki központok.
- g) A bencés rend áthúzása.
- h) A ferences rend és a domonkos rend kolduló rend.
- i) A 2. kép aláírásának áthúzása
- j) Az orvietói dóm gótikus. A két másik dóm román stílusú.
- k) - l) Pl.: pillérek, támpillérek alkalmazása, csúcsívek / csúcsíves boltozat, rózsablak, színes üvegablakok
Bármely két helyes elem beírásával teljesíti a feladatot a versenyző.

12 pont

7. feladat

Állítás	Igaz	Hamis
a) Augustus természetes határokra törekedett, ezért támadta meg a pannon törzseket.	X	
b) Kr. u. 476-ban a római császár megosztotta a hatalmát Odoakerrel.		X
c) Mohamed utódai, a kalifák egy személyben vallási és állami vezetők voltak.	X	
d) Az arabok előretörését 732-ben, Párizsnál a frankok állították meg.		X
e) Gutenberg találmányát követően olcsó lett a könyvek előállítás, így népszerű lett az olvasás.		X
f) Az augsburgi győzelem után a magyarok a zsákmányszerzés sikeréért tovább folytatták nyugat felé a kalandozásokat.		X
g) Koppány a primogenitura elvét követve lett volna magyar fejedelem.		X
h) Az Aranybulla megtiltotta egész vármegyék adományozását, az idegenek birtokszerzését.	X	

8 pont

8. feladat

- a) Pál apostol
- b) Assisi Szent Ferenc
- c) Géza fejedelem
- d) Könyves Kálmán
- e) II. András

5 pont

9. feladat

- a) diaszpóra
- b) robot
- c) kódex
- d) céh
- e) perszónálunió

5 pont

10. feladat

ortodox vagy görögkeleti

1 pont

12. feladat: Esszé

Kérjük, hogy a megadott értékelési szempontokat alkalmazzák a kedves kollégák az alábbi pontozással. Érdemes figyelembe venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.

10 pont

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása.	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja IV. Béla politikájának megváltozásának okait, körülményeit. (1 pont) Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája a Királyi Magyarország / Magyarország (tér) területéhez kapcsolódik. IV. Béla 1235-1270 között uralkodik. Az esszé a király uralkodásának második szakaszáról szól, a tatárok kivonulását követő időszakról. (idő) Az 1 pont akkor jár, ha mindkét szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet jellemzi a szövegalkotást. Megfelelő a nyelvhelyesség, és nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat (Pl. király, állam, törvény, szerviensek, betelepítés, hospes, kunok, jászok, birtokadományozás, stb) (1 pont)
Legalább 4 fogalmat használ.

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a forrásokat használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- 1. forrás – Az előkelők megnyerése érdekében újra birtokokat adományoz, de ezt katona kiállításához, várépítéshez kötötte.
- 2. forrás – A tatárok pusztítása miatt megfogyatkozott népesség pótlására, haderejének erősítésére visszatelepítette a kunokat.
- 3. forrás – Az 1267-es törvények a szerviensek jogi helyzetét is megerősítette. A székesfehérvári törvényt napokon való megjelenés lehetősége a nemesi vármegye erősödését jelzi.

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- Uralkodásának végére közel 100 erősség épült az ország különböző pontjain. A nemességen kívül a király is építtetett. Felépült a visegrádi felsővár és Buda vára.
- Hospeseket telepített be.
- Rendezte a magyarországi zsidók helyzetét (1251).
- Fejlesztette a hadsereget. Megnövelte a páncélos nehézlovasság számát.
- Haliccsal jó diplomáciai kapcsolatokat épített ki.
- Szövetségre lépett a nápolyi uralkodó családdal, az Anjoukkal.

Források:

Az érvényben lévő tankönyvek

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2021. 10. 01.)

Herber-Martos-Moss-Tisza:Történelem 3. 1000-tól 1500-ig. Reáltanoda Alapítvány,1994 (a megadott korszakhoz kapcsolódó fejezetek)

http://epa.oszk.hu/03100/03122/00007/pdf/EPA03122_rubicon_2017_06.pdf (2021. 09. 17.)

<http://tortenelemcikkek.hu/node/227> (2021. 10. 14.)

Kanyó Ferenc: IV. Béla, a második honalapító - <https://ujkor.hu/content/iv-bela-masodik-honalapito> (2021. 11. 13.)

Harmat Árpád Péter: Történelmi fogalmak gyűjteménye - <http://tortenelemcikkek.hu/node/98> (2021.11.24.)

A feladatokhoz használt források:

1. k feladat: Tóth Zoltán Henrik: A késő – középkori magyar íj forrásai

http://epa.oszk.hu/00000/00018/00054/pdf/EPA00018_hadtortenelmi_2011_3_911-918.pdf (2021. 11. 10.)

Harmat Árpád Péter: Az íjászat virágkora és az azincourt-i csata <http://tortenelemcikkek.hu/node/288> (2021. 11.10.)

Vadászfegyverek a Nemzeti Múzeumban - <https://mult-kor.hu/cikk.php?id=14361> (2021. 11. 12.)

3. k feladat

https://www.online-biblia.ro/bible/1_4/MAT/7 (Károli Gáspár fordítás) (2021. 11. 12.)

4. feladat

Herber – Martos – Moss - Tisza: Történelem 3. 1000-tól 1500-ig. Reáltanoda Alapítvány,1994. 97.p.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_tarsadalmismeret_9/lecke_05_006 (2021. 11. 13.)

6. feladat

i-j) Az orvietói dómról 2021. október 25-én készült felvétel.

Assisi dómjairól 2021. október 30-án készült felvétel.

12. esszé

1. forrás Történelem 9. (Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, dr. Szabados György) NAT 2020. 141.p.

2. Kristó Gyula: Az Árpád-ház tündöklése és bukása. Adams Kiadó,1992. 93.p.

3. Saecula Hungariae 1196-1301.(Összeállította: Érszegi Géza) Széchenyi Művészeti Központ, Budapest,1985.
Az 1267. évi törvényből (nem oldalszámozott kiadvány)

A törvény 8. pontját a Történelem 9. NAT 2020. 141. oldalról idéztem.